

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.  
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





# ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 21. Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 25 Maj 1856. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. X årgången



## Skeppet "Luises" förolyckande.

Den 11:te December förl. år upptäckte man på Javeas spanska kust ett skepp, som kastades redlöst fram och tillbaka af stormen och hotades hvarje ögonblick att krossas mot kusten. Trots ovädret skyndade tre af de anseddaste invånarne, så snart de blefvo underrättade om den hotande faran, genast till stranden, för att der, hvarest klipporna skjuta längst ut i hafvet, försöka allt möjligt till de skeppsbrutnes räddning. Efter mycken möda lyckades det medelst en boj, som man hade kastat ut från skeppet, att låta de olycklige erhålla en dubbel räddningslina. Den förste man halade in till stranden var en skeppspojke, som af åskådarne helsades med höga glädjrop; efter honom följde matroserna. Sist befunno sig blott kaptenen och

styrmannen om bord. Hvar och en af dessa två ville vara den siste, som lemnade skeppet, ja kaptenen lät knappt öfvertala sig af styrmannen att lemna fartyget. Slutligen stoppade dock kaptenen skeppspapperen till sig, befalldes styrmannen att gå före och följde sjelf efter honom, under det han kastade en bedröfvad blick på sitt fartygs kvarlevor. Emellertid hade stormen tilltagit i häftighet och räddningslinorna hopptrasslades så, sedan ingen mera om bord var behjelpig att hålla dem spända, att de blott med yttersta möda kunde begagnas. Plötsligen, då styrmannen redan var kusten ganska nära, brast ena linan på midten mellan honom och kaptenen. Icke utan stor ansträngning lyckades det att framhala den förre; men deremot tycktes ingen mensklig hjälp kunna rädda den olycklige kaptenen. Den återstående slak-

nade linan, bragt i gungning af vindens häftighet och skeppets rörelser, kastade honom än högt upp i luften, än ned i de brusande vågorna. Styrmannen, som varseblef detta, gjorde förtviflade ansträngningar för att kasta sig på linan och återvända till sin kapten. Man måste med våld hindra honom derifrån, ty hans medtagna krafter skulle icke kunnat uträtta något till kaptenens räddning. Betagne af smärta och ångest betraktade de på stranden församlade detta förfärliga skådespel. Förgäfves bjödo de först till hjälp komne borgrarne 50,—100 ja 200 duros åt den, som hade mod att begifva sig ut på linan för att rädda kaptenen. Ingen fanns villig till detta vågstycke under den alltjemt tilltagande stormens raseri. Då, sedan väl en timmes förfärliga ovisshet hade förflutit, fick plötsligen en af åskådarne, Antonio Albi, en lycklig idé,



som kunde föra till räddning. Han skyndade hem till sitt och medbragte då han återvände åtskilliga sådana korgar, som man begagnar till fiskfångst, fästade tvenne räddningshakar vid hvardera och lät dem med andras tillhjälp glida ned i hafvet. Detta förfarande lyckades. Efter många misslyckade försök griper kaptenen en af korgarne och med klappande hjerta hala de hjälpgifvande honom in till kusten, hvarest han med höga hurra- och glädjerop mottogs af mängden, så att till och med vindens tjut öfverrostades. Nästa ögonblick kastade den med fördubblad kraft utbrytande orkanen skeppet in på klipprefven, så att det brakande krossades och nedsjönk i djupet.

Man bar kapten Opdepool, som han kallade sig, in i ett hus, ty han var medvetlös och tycktes till och med utan lif. Då han åter kom till sig sjelf, var hans första fråga: hvad det blifvit af styrmannen. Han är räddad, var svaret. Himlen vare lofvad, utbröt han då med glädjestrålände ögon, och föll ånyo i en lång vanmagt. Kapten var redan en ålderstigen man — han hade kunnat vara styrmannens far. Deras första återseende var så hjertligt, att de kringstående icke kunde återhålla sina tårar af rörelse, och icke trodde annat, än att de sågo fader och son framför sig. Men styrmannen förklarade senare, att de till och med icke voro slägt, men att det blott var den långa rad af år, som de seglat tillsammans, som så innerligt hopknutit detta vänskapsband.

Få dagar derefter var kaptenen fullkomligt återställd, tackad vare den sorgfällighet, hvarmed hans räddare omhuldat honom.

### Helgoland, en samlingsplats för flyttfoglar från alla zoner

Det i flera hänseenden så märkvärdiga Helgoland utmärker sig framför andra öar och fastlandstrakter äfven genom sin till det fabelaktiga gränsande rikedom på flyttfoglar, som der taga in på sin färd. Uti ett förträffligt verk af en tysk naturforskare egnas ett särskilt kapitel åt de foglar, som besöka Helgoland, hvilket innehåller flera, för så väl vetenskapsmannen som hvarje bildad läsare i allmänhet särdeles intressanta uppgifter. Man anta-

ger, att denna ensamma klippa i Nordsjön besökes af 316 olika arter af foglar, bland hvilka endast omkring 40 äro inhemska i Europa. Hvad som gör detta, af vindar och vågor kringstormade klippblock till en så behaglig uppehållsort för flyttfoglar från alla jordens hörn, från söder och norr, från den heta och den kalla zonen, är ännu en hemlighet. De flesta af dessa befrädrade främlingar uppehålla sig endast en kort tid på stället; men från alla väderstreck infinna sig på Helgoland fogelarter, sådana naturforskaren icke annorstädes påträffar. Efter den ofvannämnde tyske vetenskapsmannens uppgifter, följa här några af de märkvärdigaste och sällsyntaste foglar, som man funnit på den ensliga ön: "Här hafva", säger Oetker, "skjutits bredvid hvarandra gröningen från den kallaste norden, jungfrutranan från det heta Numidien, och den afrikanska regnpiparen, Pyrrhotorax, från östra indiska halfön; på en areal, som icke utgör  $\frac{1}{100}$  del af en geografisk kvadratmil, funnos tillsammans den lilla svartgrå trasten från Amerikas urskogar, den stora halfmånfläckiga trasten från Himalaja, Afrikas präktiga biätare, Siberiens sköna blåstrupe, hufgröningen från orienten samt lapplandsgröningen; äfvensom man träffat sjösvalan från Kaspiska hafvet och Persiska viken på samma ställe, der Spetsbergens isänder och Grönlands måsar tumla sig." Till de märkvärdigaste höra vidare: den blott inom polcirkeln inhemska svalstjertsmåsen, som till och med på Grönland är sällsynt, och hvars kläckningsställen ligga öfver 300 geogr. mil norr om Helgoland; den rödhalsade trasten, hvars egentliga hem är att söka i Daurien, Himalaja och på Java; den lilla guldhönan från Neapel i Ostindien; rosenstaren, som annars endast finnes i Mindre Asien; de nordiska hafvens dvärg-stormfogel, den minsta af alla simfoglar, och hvars kläckningsställe man funnit vara södra sidan af St:it Kilda. Listan på dessa sällsynta flyttfoglar skulle lätt kunna ökas med flere, men vi hafva här endast upptagit några de märkligaste, för att gifva en föreställning om den sällsamma och oförklarliga vandringslust, som drifver dem att från de mest skilda länder och zoner mötas på den ensliga, fjerran i hafvet belägna klippön. Att inbyggarna på Helgoland veta göra denna

märkvärdiga vandringslust hos luftens befrädrade folk sig tillgodo, är allmänt bekant, och inträffandet af snäppor samt andra ätbara foglar sätter hela ön i rörelse, hvarvid nästan alltid göres en riklig skörd.

### Humoristiskt.

**En rik Jude** berättade, då i ett sällskap samtalet föll på läkare, att han hade tio husläkare. "Hvad säger ni!" utbröt en vän, "tio läkare och ändå icke frisk! ni öfverdrifver väl?" — "Nej, mina herrar, jag öfverdrifver icke. Ni vet ju ganska väl, att Dr. N. som är min husläkare och Dr. B. som husvän, besöka mig dagligen. Dr. N. är N:o 1 och Dr. B. en nolla och 1 och noll är som bekant tio.

### Bad- och Tvättanstalter.

(Forts. o. sl. fr. N:o 20.)

Detta öfverraskande resultat ledde först till den tanken, att bygga allmänna tvätt-hus och dermed förena tillfällena till bad. I Maj 1842 öppnades den första anstalt af detta slag i Liverpool. Den hade blott 8 badkar och 21 tvättställen, bestående af enskilda bredvid hvarandra uppställda tvättbaljor. Tilloppet var utomordentligt. Redan första året vexte antalet af begagnade bad till mer än 10,500 och antalet af tvättande artiklar till 11,550 tjog.

Detta gynsamma resultat väckte snart offentlig uppmärksamhet. I Liverpool uppstod ännu en, sex gånger så stor och senare en tredje anstalt. I London öppnades i Maj 1845 nära London docks likaledes en dylik inrättning, för den omkring boende fattigare befolkningen, och uppläts till begagnande till en del utan all afgift; men man frångick snart på viktiga grunder detta system.

D. 3 Aug. 1846 öppnades den andra offentliga bad- och tvättanstalten i Georgstreet. Denna har 30 badkar för män, 10 för fruntimmer och 9 ångbadsceller: 2 stora simmbassiner och 60 tvättställen med dertill hörande tvättkärl, en torkmachin, torkkammare, stryknings- och manglings-apparat. Till slutet af 1851 hade i denna anstalt 559,323 personer badat, och 1,000,247 personers tvätt hade der verkställts. Inkomsten steg till 138,792 R:dr riksmünt. I Glasgow, Aberdeen, Dundee, Puistey, Grenok, Manches-



ter, Botton skyndade man sig att följa Liverpools och Londons exempel. I Edinburgh uppstod en dylik inrättning till och med på arbetarnes egen bekostnad. — Under det att dessa inrättningar stiftades oberoende af hvarandra, hade man emellertid insett att för införandet af dylika nyttiga inrättningar, en centralförening skulle vara särdeles ändamålsenlig. De välmående klasserna i England ega i detta afseende ett klart medvetande af sin ställning och sin kallelse. D. 16 Oct. 1844 var i London det första offentliga möte, på hvilket biskopen af London förordade det trängande behovet af dessa anstalter, och anmärkte dervid, att det torde vara få, som kunna göra sig ett fullständigt begrepp om vidden af armodet och eländet midt ibland hufvudstadens furstliga rikedomar, förutan sådana personer, hvilkas kallelse gör dem dermed bekanta, neml. prester och läkare. Ett renligt, sundt och välordadt hem utöfvar lika mycket ett moraliskt som fysiskt inflytande på dess invånare, med bestämd riktning, att göra medlemmarne deruti nyktra och fredliga samt gifva dem kärlek för familjelivet. — Det är en otvifvelaktig sanning i sjukdomsläran, att en flitig tvagning d. ä. aflägsnandet af hindren för den naturliga hudverksamheten utöfvar ett utomordentligt inflytande på helsan, och att i allmänhet allt som förbättrar de arbetande klassernas helsotillstånd, bidrager ock naturligen dertill att göra dem tillfredsställda, kraftiga och skickliga till ökad ansträngning. Det är ej svårt att inse sammanhanget emellan ett sådant tillstånd och uppkomsten af sådana vanor, som medföra aktning för egendom, för lagar och till och med för sådana högre pligter, till hvilkas iakttagande ingen lag kan tvinga, under det att deremot en smutsig, fuktig och osund boning (smutsiga vanor, osnygga kläder) nästan ovilkorligt utöfva ett motsatt inflytande.

Man framhöll härvid äfven särskildt vigten deraf, att ställa så till att man kan bereda den fattige en välgörning, utan att nedsätta honom i hans egna ögon. Om man inger den fattige aktning för sig sjelf, och lemna honom det medvetandet, att den honom beredda fördelen och bekvämligheten möjliggöres genom hans egna bidrag, så är detta likaså vig-

tigt för de fattiga, som för de välmående klasserna.

Under öfverläggningarne härom sakenades icke motståndare, hvilka i trots af den redan gjorda gynsamma erfarenheten, anförde åtskilliga tvifvel och betänkligheter. Man invände att bad- och tvätt-husen skulle draga husmödrarne bort från deras egen härd, inleda dem i dåliga bekantskaper och afvänja dem från huslighet, föranleda dem att försumma sina barn och sina husliga pligter, så att de skulle föranlätas att lefva mera utomhus m. m. Häremot anfördes, å andra sidan, att det är bättre att en husmoder ett par timmar lemna sitt hushåll och derefter återvänder med sin tvätt ren och torkad, än att hon derhemma använder hela dagen derpå, och under denna tid måste försumma sin man och sina barn och genom all den otreflighet, som åtföljer tvätt i boningsrum tvingar mannen att så länge denna förrättning pågår, utom hus tillbringa sin tid på krogen. Öfriga befarade olägenheter kunde lätt förekommas derigenom att hvar och en tvättande person var afskiljd ifrån de öfriga, att sträng ordning handhafdes och inga starka drycker fingo medtagas. Ett enkelt medel som visat sig verksamt har varit, att den som öfverträdde de gällande ordningsföreskrifterna, ej mera får tillträde. För begagnandet af dessa anstalter fastställdes följande bestämmelser:

1. *Bad för de arbetande klasserna.* Hvarje bad såväl för ensam person, som för flera barn, som bada tillsammans, måste alltid vara försedt med rent vatten och hvar och en badande skall erhålla en ren handduk.

För hvar och en badande öfver 8 år skall ett kallt bad eller kall dusch ej kosta mer än 4 sk. rgs, ett varmt bad, eller ångbad ej mer än 3 sk. rgs.

För flere barn under 8 år, som bada tillsammans, skall ett kallt bad ej kosta mer än 8 sk. och ett varmt bad eller ångbad ej mer än 16 sk. rgs.

Ett bad i bassinerna, i hvilka flera personer bada på engång, skall kosta högst 2 sk.

2. *Bad för de mera bemedlade klasserna.* Priset för dessa bad borde ej öfverstiga det tredubbla af priset för de arbetande klasserna.

3. *Tvättinrättning för de arbetande*

*klasserna.* Hvarje tvättus skall vara försedt med nödiga apparater och bekvämligheter för tvätt och torkning.

För begagnandet af dessa anstalter, skall för en timme ej betalas mer än 4 sk., för 2 på hvarandra följande timmar ej mer än 12 sk. och för hvar timme mer, i samma förhållande. Härvid gäller som regel, att 5 minuter mera ej räknas, men att hvarje tid af mer än 5 minuter öfver den fulla timmen räknas för hel timme. Skulle någon vilja begagna tvättanstalten 4 å 5 timmar efter hvarandra eller längre, beräknas afgiften därför, efter förut af direktionen fastställd taxa.

Bestämmandet, att betalningen för en enda timme, skulle vara billigare än för 2 eller flera efter hvarandra följande, hade ett dubbelt ändamål, dels att göra anstalten företrädesvis tillgänglig för de mindre bemedlade, hvilkas tvätt kunde verkställas på 60 eller 65 minuter med de förhandenvarande bekvämliga anordningarne, dels att bringa de tvättande personerna derhän, att med den största möjliga flit använda den anslagna tiden.

Centralcommiteen öppnade en bureau i London (5 Exeter Hall Strand), som gratis meddelar alla erforderliga upplysningar rörande offentliga bad- och tvättanstalter.

Nu blefvo flera nya inrättade och de redan befintliga anlätades allt mer och mer för hvarje dag.

De fyra äldsta i London begagnades

1847	af 143,794	badande,	39,418	tvättande
1848	,, 160,628	,,	61,690	,,
1849	,, 394,557	,,	75,004	,,
1850	,, 595,797	,,	133,177	,,
1851	,, 647,242	,,	142,251	,,

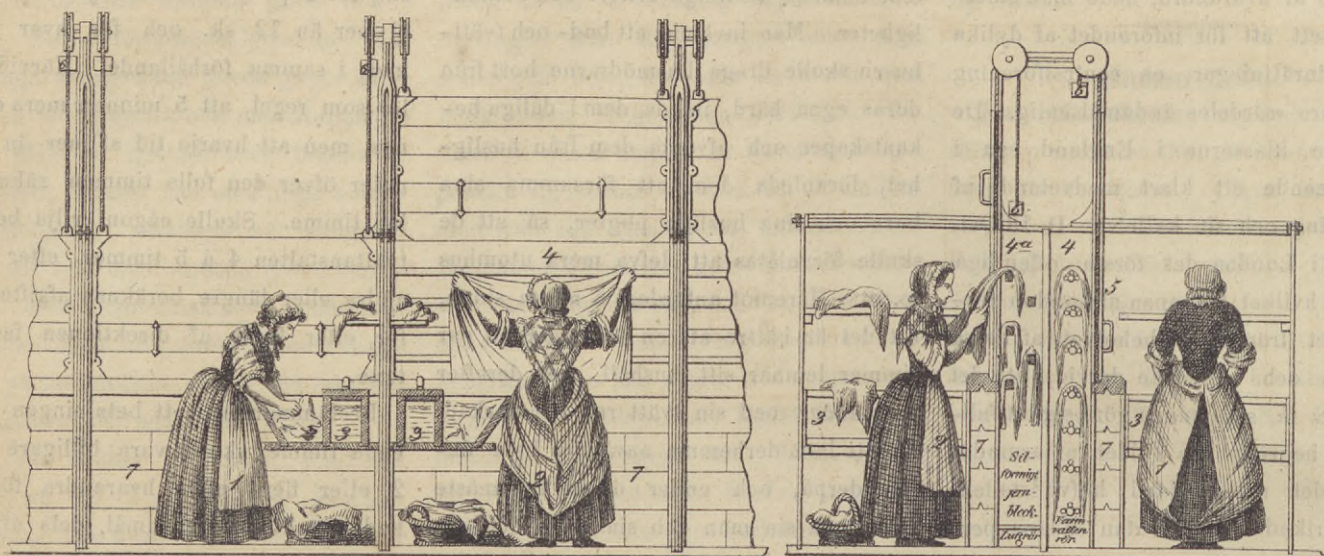
Detta inom den korta tiden af 5 år så högt stegrade deltagande bevisar aldrabäst det stora behof, som redan länge varit för handen, isynnerhet ibland de lägre klassernas befolkning; men detta behof hade ej så tydligt kunnat gifva sig tillkänna, emedan alla medel och utsigter att tillfredsställa detsamma hittills felats. Sedan man insett dessa välgörande verkningar, skyndade man att i de flesta öfriga städer i Storbritannien införa dylika offentliga bad- och tvättanstalter.

I följd af den utomordentligt gynsamma berättelse, som en till England afsänd committé afgaf till franska regeringen öfver de



### Framställning af det inre i en tvättcell

jemte dervid befintlig tork-kammare.



1. En tvätterska,
2. som upphänger det tvättade.
3. Tvätt- och skölj-baljor.
4. Torkkammare, uppvärmd genom varmvattenrör och med dörren uppskjuten i höjden.
- 4a. Torkkammare, uppvärmd med varm luft.
5. Skjuddörren, som tillstänger torkkammaren.
6. Vgter för skjuddörren.
7. Ihåligt tegel, som quarhåller värmen i tork-kammaren.

engelska offentliga bad- och tvätthusen, anordnades ett lån af 600,000 francs till de kommuner, som ville inrätta sådana. Stadsauctoriteterna i Paris antogo en plan, enligt hvilken, förmedelst ett lån af 2 millioner francs, 11 st. dylika offentliga anstalter efter engelskt mönster skulle anläggas. Magistraterna i Lyon, Angers, Avignon och Rouen och flera andra Frankrikes städer följde snart exemplet. Till följe af belgiska regeringens verksamhet äro dylika anstalter öppnade i Brüssel, Lüttich och Antwerpen. Redan 1850 bildades en committé för detta ändamål i Hamburg, och ett actiebolag bildades, som för allmänt bästa och det goda ändamålet, åtnöjde sig med en måttlig ränta. I Berlin var det genom den numera affidne polispresidenten v. Hinkeldeys nitiska verksamhet, som ett actiecapital tecknades af stadens anseddaste kapitalister och affärsmän, tillräckligt för inrättandet af 4 offentliga bad- och tvättanstalter.

För att gifva en åskådlig bild af de engelska bad- och tvätthusens inre inrättning, meddelas en ritning af ett sådant, som innehåller tvättceller och tork-kamrar med sina torkställningar, vridmachiner, strykbord och strykugnar.

Tvättanstalten för badlinnet är försedd

med allt som behöfs för att hastigt kunna tvätta ett stort antal handdukar för de badande och äfven en del af deras klädespersedlar, för att genast efter badet kunna lemna dem dessa rena och torra.

Hvaroch en af tvättcellerna äro försedda med 3 fasta tråg eller tvättbaljor, till dessa kärl föra tre med kranar försedda rör vattenånga, varmt vatten och kallt vatten. Trågen hafva i botten afloppsror, för att bortföra det orena vattnet. Tvätterskan är alltså befriad ifrån besväret att framskaffa, uppvärma och åter bortföra vattnet.

Tvättcellerna äro skiljda från hvarandra genom sju fot höga mellanväggar, så att hvar och en tvätterska kan afskiljd och osedd af de öfriga förrätta sitt arbete. I de nyaste anläggningarne i England, bestå dessa mellanväggar, så väl som golfvet af starka skifferplattor, då väggar hvarken af träd eller tunnt murverk visat sig ändamålsenliga i anseende till den beständiga fuktigheten. På golfvet i hvarje tvättcell befinner ett af tunna läkten sammansatt bräde, för tvätterskan att stå på: derjemte en hylla för såpa och ett kärl med lut, samt en ställning hvarpå tvätten kan uppläggas. Vridmachinerna äro så inrättade, att inom 2 minuter vattnet kan utvridas ur

en stor mängd tvättade kläder. Derigenom besparas icke blott mycken tid, utan sjelfva tyget blir derigenom äfven skonadt, då deremot genom den vanliga urvridningen för hand trädarne mycket slitits och väfnaden förlorar i hållbarhet.

Såsnart tyget blifvit tvättadt och genom vridmachinen befriad från sin fuktighet, upphänges det på en s. k. torkhäst d. v. s. en jernställning, som förmedelst några små på skenor löpande hjul skjutes in i torkkammaren; botten på torkkammaren består af ståltrådgaller, hvaröfver rör befinna sig, hvilka föra varmt vatten och i torkkammaren utbreda den torra värmen, som borttager ur tyget den sista resten af dess fuktighet. På få minuter är tvätten fullkomligt torr. I det här beskrifna utkastet är blott ett enda strykbord föreslaget, emedan erfarenheten visat, att de flesta tvätterskorna heldre företaga strykningen hemma. Deremot finnas två eller tre manglar. För badlinnet är en särskild tvättmachin inrättad, hvarest två man på en dag kunna tvätta 180 dussin handdukar. En särskild ingång, som äfven kan tjena till nödfallsdörr, vid byggnadens bakre sida, förer til tvättanstalten för badlinnet och manglingskammaren.







### Ett besök i Bethlem-hospitalet i London.

(Forts. fr. nr. 20.)

#### "En Kappränning.

"Nå, hvar och en, som någorlunda känner mig, — och hvem skulle icke känna kapten B — vet äfven, att jag alltid hade ett godt hjerta och en öppen hand till att gifva med; dock råkade mina förhållanden härigenom snart i ett så förfärligt tillstånd, att jag allvarsamt började öfvertänka bästa medlet att draga mig ur min ytterst pinsamma ställning emellan ockrares och fordringsegares händer, hvilka öfverallt förföljde mig som min egen skugga. Jag hade beslutat, att på något sätt försöka en *mästerkupp*; intet tycktes mig för rasande, om det blott visade någon möjlighet att rädda mig. Då var det som om ödet på en gång erbjöd mig det skönaste tillfälle. Och på min heder, det skulle för mig varit en ganska ärorik sak, hade jag varit nog lycklig att vinna den rika miss Emili Smalbens förmögenhet. (Emili hade, i förbigående sagt, de tjockaste ben jag nånsin sett.) Och lady'n var likaledes obeskrifligt söt emot mig, och jag skulle utan tvifvel också hafva äktat henne, och i denna dag varit öfverste i expedition-arméen, i stället för att förmultne som halpensionerad kapten, om jag icke efter min far — en äkta irländare — hade ärft en alltför stor kärlek till whiskey. Må — vinden — taga honom. Amen."

"Min Emili, såsom jag brukade kalla henne, hade redan passerat, jag vet icke huru många decennier på lifvets meridian och trots hennes stora ben, något skelande ögon och en mustasch, för hvilken mången ung officer skulle gifvit sin lillfinger, var hon ännu passabel nog; dock egde hon, och det var ju hufvudsaken, i fullt öfvermått det jag behöfde, för att fylla en ofantlig bresch i mina finanser, och så fattade jag — kanske för femtonde gången i mitt lif — det djerfva beslutet att öfvergifva mitt unkarlslif och försöka äktenskapets heliga stånd. För att säga sanningen, fann jag ingen svårighet att erhålla hennes ja. Min Emili blef icke på ringaste vis förlägen eller röd af blygsamhet, då hon hörde på mina kärleksbetyranden och antog min hand, och jag såg i sanning icke heller nånsin

blygsamhetens rodnad färga hennes kinder, med undantag af en högröd, blåaktig flamma på hennes nästipp, hvilken, såsom hon flera gånger förklarade, skulle härröra från en dålig matsmältning — men enligt min tanke tycktes vara en briljant skylt, utvisande intagna spirituosa.

Men må detta vara huru som helst, jag skulle aldrig hafva missunnat den dyra varelsen hennes droppar, om blott ödet velat, att hon kommit att bära mitt ytterst respektabla namn. Men "med de himmelska magterna ingår man ej något förbund," min Emili är nu hustru till en trånghjertad kalkborgare, som afundas henne hvarje droppe för att glömma denna verdens sorger, och som på köpet utledsnar henne med sina "goda råd."

"Jag måste dock gå något tillbaka i tiden och i korthet anmärka, att efter det vanliga antalet *pro forma* visiter och afsecterade ceremonier, små presenter och stora eder om evig trohet och dylikt otyg, hade min hand blifvit antagen och alla förberedelser träffade till den lyckliga händelsen. Aldrig hade i denna världen en dragonkapten på half sold fått vänligare handverkare än jag. Skomakare, skraddare, hästhandlare, sadelmakare, vagnmakare, böss-smeder, juvelerare och otaliga andra öfverhopade mig med sina varor, och alla utan undantag hade glömt att utskrifva räkning, "det var god tid," hette det. Ja, min juvelerare sände mig icke blott olika guldnipper till ett belop af 500 pund sterling, utan bifogade derjemte en banknot på 100 pund, hvilken summa man ville försträcka mig på tre månader utan ränta, och man bad så enträget och tycktes så oegennyttig, att jag i sanning icke hade hjerta att afslå denna bön. Men jag kan försäkra, att han och alla andra professionister nu af hjertat önska, att antingen de den gången varit mindre enträgne eller jag mera hårdhjertad. Jag behöfver väl knappt anmärka, att jag var utom mig af glädje öfver mina herrliga utsigter och att jag hvarje natt ända till ljusan dag drack i kretsen af glada vänner den ena skålen efter den andra för min sköna. Jag skulle önska, att jag aldrig gjort det; ty just detta har förstört alla mina sköna förhoppningar och luftslott.

Alla formaliteterna för kärlekshandeln voro som sagdt redan undanstökade och dagen för vårt bröllop redan utsatt till följande veckan. Sömmerskor arbetade nästan ihjel sig, för stt få brudklädningen färdig till bestämd tid. Då kom jag i håg ett gammalt löfte, som jag fordom gifvit en af mina kamrater, att, om jag nånsin skulle besluta mig till fataliteten att gifva mig — ingen annan än han skulle vara min brudsven. Detta föll mig just in, då jag efter en genomsvärad natt satt vid mitt skrifbord, för att skrifva några rader till min älskad; ty jag plägade hvarje morgon skicka henne ett bref, änskönt jag för det mesta besökte henne, innan hon hunnit genomläsa det. Jag skref. derfore följande tvenne bref:

"Dyraste Carl!

Tre gånger hurra! Gratulera mig — jag har tämjt en amazon. Hon är väl ytterst groflemmad och så ful som hin håles beryktade mormor multiplicerad med tio; men hvad gör det? Hon är en Crösus, hon har hela vagnsladdningar — *baaria*. — Jag tror, att hon super något väl mycket och jag är nästan öfvertygad, att hon har sjelfvaste satan uti sig; men du vet, att hon måste lofva att älska, ära och lyda sin äkta man. Med afseende på älska och ära skall hon få fullkomligt fritt spel, skulle hon deremot någon gång brista i lydnaden, så skall jag nog veta att draga tygeln till mig. Nå väl, den förfärliga calamiteten eger rum nästa Thorsdag; inlenn dig således som en dräplig pojke i full paryr kl. 8 förmiddag. Vänta bara tills jag riktigt fängslat min gamla galanta: Vivat Victoria! Pengar som gräs! Glöm inte — Thorsdag klockan 8 på slaget, soldattid!

Din C. B."

"Författandet af det andra brefvet var, som man lätt kan tänka sig, mycket svårare och det behöfdes mera än ett glas whiskey utan vatten, innan jag högt nog fått uppskrufvat min fantasi, för att låta följande komposition löpa af stapeln:

"Mest älskade och kyska af ditt kön!

Huru långsamt förflyta mina ledsamma och ensamma stunder! Skall den dag aldrig, aldrig frambyta, som skall bringa urbilden för det vackra könet i din längtansfulle Carls utsträckta armar. O, måtte den så länge efterlängtade dagen snart frambyta. Jag svär vid kärleks gudens rosenröda ljus, att ingen dödlig nånsin så hjertligt, så vansinnigt, så ointresserad älskat som jag. Ja, jag förgudar dig,





skönaste bland de sköna. Under mina sömlösa natters ensamma grubbel har jag ofta ertappat mig sjelf med den önskan, att du morgonen efter vårt bröllop, genom något mirakel, måtte vara så utfattig och ful som gamla Martha, henne, som jag hatar af hela min själ — men, huru kan jag beqväma mig att nedskrifva ett sådant ord som att hata, under det jag tänker på detta rena väsen, som för alltid eger mitt hjertas kärlek och lugn. Mår du bra, dyraste? Är du nu, klokkan half tre, halvaken och är föremålet för dina jungfruliga tankar din Charles?

Din (Cupido ensam vet hur eländig)."

"Om detta icke rör hennes gamla hjerta, tänkte jag, då jag hoplade brevet och tog mig en sup, då är hon ohjelpig. Det är mig ända till denna dag en oförklarlig gåta, huru det gått till, men bedröflig sanning är det, att ett elakt öde ville, att jag adresserade Carls bref till min högt älskade och stack hennes bref i omslaget till Carl. Man tänke sig därför min kära Carls öfverraskning, då han fick sigte på de vansinniga tiraderna, och å andra sidan min Emilis förfärliga vrede."

(Forts.)

### Återblick.

Separatfördraget af den 15 April emellan England, Frankrike och Österrike är första thesen i dagens politiska disputationskonvent, med så mycket större skäl, som man velat sluta till en hemlig artikel, rörande något slags arfskifte, derest "den sjuke mannen" i Stambul skulle dö midt under reformverket. Diskussionen fördes nog högljudt, att sjelfvaste lord Palmerston ansett sig böra offentlig förklara, det alldeles ingen hemlig artikel finnes i fördraget. Man får alltså låta dervid bero. Emellertid har den stackars Porten fullt upp att göra med ordnandet af sina rubbade inre angelägenheter och de från Krim återvändande trupperna äro knappt tillräckliga, att hålla styr på alla dessa brushufvuden med turbaner om pannan.

Den belgiska pressfrågan synes tillvexa i betydighet. Det kejsrerliga Frankrike förlikes illa vid sidan af ett konstitutionellt samhälle med så föga begränsad tryckfrihet som Belgien. Med verklig Spürlingsifver anstränger sig polismakten i Paris att komma hemliga sällskaper på spåren. Talrika arresteringar bland de arbetande klasserna hafva redan skett. Snart får man söka en ny afledning för

oron i sinnena. Den 12 dennes lemnade konungen af Würtemberg Tuilerierna. Prins Jerome har åter insjuknat. General Faily är efter marskalk Canrobert utnämnd till kejsarens adjutant. De af Napoleon begärda 400,000 francs beviljades pligtskyldigast utan prut.

Sir William Eyre skall föra högsta befälet öfver trupperna i Englands nordamerikanska besittningar. Man har befarat tumultuariska uppträden i London till följe af premierministerns löfte på erkebiskopens af Canterbury anhållan, att ingen musik hädanefter om söndagarne må utföras i hufvudstadens parker.

Österrike och Sardinien tyckas icke kunna komma på god fot med hvarandra. Efter kongressen är spänningen hårdare än någonsin. Det sista bandet af officiel vänskap torde snart brista. Westmakterna, som också förutse en möjlig sammandrabbning, hafva derföre öfverenskommit att försvara Sardinien, om det blir angripet, men icke om detta ger första hugget.

Den engelsk-italienska legionen på Malta uppför sig stråtröfvarlikt. Ett lineskepp presenterar nu sin långsida mot lägret, för att ingifva horderna respekt.

Fiendtligheterna mellan Ryssland och Cirkassien hafva änyo utbrutit. Under grekiska påskhelgen föreföll i heliga grafvens kyrka i Jerusalem ett blodigt slagsmål emellan greker och armenier. Enligt telegrafunderrättelser väntades kejsar Alexander den 21 till Warschau, der det förmodades, att han under sin vistelse skall utfärda en allmän amnesti samt vidtaga åtgärder till de polska universiteternas upprättande, äfvensom han troddes hafva för afsigt att bilda en 8000 man stark gardeskorps af infödda polackar.

Genremålaran Boklund har blifvit utsedd till professor vid fria konsternas akademi i Stockholm i ledigheten efter prof. Kraft. Prins Napoleon väntas till Sverige under loppet af nästa månad. Han åtföljes af vetenskapsmän och republikaner. De förra skola väl taga notis om vår björnjagt, de sednare studera vår Grubb- (jag hade så när skrivit gubb-) ska statslära. H. K. H. Kronprinsen är afrest, att bosätta sig i Christiania.

Biskopsvalet här i Götheborg har sålunda utfallit, att de tre på förslaget äro: prosten Björck, professor Sundberg samt domprosten Knös.

Konstföreningens exposition har företett både bättre och sämre produkter.

Bland de förra förtjenar en genretafla af d'Uncker särskild mention; till de sednare hänskjuta vi ett par porträtter samt en liten "etyd efter naturen", vittnande om en alltför öofvad fruntimmershand.

Ett nytt fabriksbolag under namn af "Rosendahls fabrikers aktiebolag" har bildat sig för sockerraffinaderi, bomullsspinneri och väfnad.

Om söndag ger Anderssonska theatertruppen sin sista representation. Dreyschock hitväntas oförtöfvadt af den musikaliska världen.

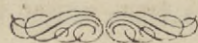
Efter några dagars ihållande regn har solen åter börjat skina; men en kall nordvestlig bläst gör ännu öfverrockarne oumbärliga.

En utländnings bekanta yttrande om "en hvit och en grön vinter" i Norden synes sannerligen i år hafva god grund för sig. B.

### Angora-getter.

Det torde vara våra läsare bekant, att man redan för en längre tid sedan i Frankrike har börjat vänja äkta Angora-getter vid klimatet i södra delen af detta land, för att småningom i sjelfva landet kunna hafva att tillgå dessa djurs dyrbara ull, hvilken man hittills blott har kunnat få från Asien.

För kort tid sedan har en ny hjord Angora-getter ankommit från Constantine i Afrika. Det är femton stycken, deribland fyra bockar. Alla dessa djur äro ännu mycket unga ehuru icke alla af samma ålder. Om de snart skola kunna aklimatiseras beror, som man tror, på den omständigheten, om man vill tillåta dem att få ströfva fritt omkring bergen liksom i deras fädernesland, eller om man anser det för ändamålsenligare att vänja dem mera vid stall-lifvet. Sannolikt kommer man att se sig nödsakad till det senare, emedan det förra systemet erbjuder ganska många svårigheter. Föröfrigt blir under alla omständigheter Provence anvist dem till uppehålls-ort och man skall äfven draga försorg om att till deras vistelseort utvälja de alpstrakter som ha mesta likheten med Anatoliens böglätter. Det skall då visa sig, om Levantens invånare ha rätt, då de påstå, att dessa getter urarta, d. v. s. producera sämre ull såsnart deras vistelseort förläggas blott några mil längre bort, om den än befinner sig under samma breddgrad.







Angora-getter.

☞ Härmed följer Romanbihanget: "Ellen," pag. 161—168.

Nästa N:o utgifves Söndagen d. 1 Juni.

C. PETERSENS OFFICIN 1856.